

Előszó az ásványvagyon-nyilvántartás hazai és nemzetközi gyakorlatával foglalkozó tematikus számhoz

BAKSA Csaba¹, FANCSIK Tamás², KATONA Gábor³

¹Magyarhoni Földtani Társulat, 1015 Budapest, Csalogány út 12.

²Magyar Földtani és Geofizikai Intézet, 1143 Budapest, Stefánia út 14.

³Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, 1145 Budapest, Columbus u. 17–23.

A Földtani Közlöny szerkesztőbizottságának 2014-ben hozott határozata megnyitotta az utat ahhoz a nagyívű vállalkozáshoz, hogy a gyakorlatban — sokszor hosszú éveken át — dolgozó geológusok és más földtudományokkal foglalkozó szakemberek számára publikálási lehetőséget adjon azon kritériumok betartása mellett, amelyet a folyóirat hagyományai és magas szakmai, tudományos színvonala megkövetel. Ennek a nemes célnak szolgálatába állított újszerű „Földtan a gyakorlatban” c. rovatunkba már sok érdeklődésre számot tartó és új eredményeket felmutató közlemény érkezett, amelyek megjelentetését a szerkesztő bizottság örömmel vállalta. Az elmúlt négy évben a Magyarhoni Földtani Társulat elnöksége stratégiai célkitűzéseinek fontos részeként már az ötödik „Ásványvagyongazdálkodási és hasznosítási ankétot” szervezte meg és vitte sikerre, amelynek számos regisztrált résztvevője és a rendezvények szakmai visszhangja kétséget kizáróan igazolta, hogy szeretett hivatásunk ezen szeletében folyó munka bemutatására és az eredmények közzétételére igény mutatkozik, amelynek kielégítése elodázhatatlan kötelességünk. Mindannyian tudjuk, akik a gyakorlati földtan művelése érdekében többkevesebb évet a bányászatban vagy a versenyszféra más ágazataiban eltöltöttünk, hogy a hetvenes, nyolcvanas években rendszeresen megtartott „Bányaföldtani Ankétok” milyen fontos szerepet tölthettek be életünkben a szakmai konzultációk folytatása és az eredmények, kutatási módszerek egymás előtti bemutatása terén, amelynek égető hiánya az elmúlt huszonöt évben rányomta bélyegét az ipari geológia megtépzott presztízsére. Ezt a negatív tendenciát erősítette a régen megszűnt „Földtani Kutatás” című folyóiratunk fájdalmas hiánya, amely korábban, — minden hiányossága ellenére — lehetőséget adott a gyakorlati geológia területén folyó szakmai munka publikálására. Ezt kívánja részben pótolni az újonnan indított rovat, valamint jelen tematikus szám is.

A Földtani Közlöny ezen kezdeményezésével új fejezetet nyitottunk az egyetlen hazai, magyar nyelvű szakmai folyóiratunk több mint 140 éves történetében, és nem titkolt reményünk, hogy a társulat Elnökségének stratégiai céljával szoros összefüggésben hozott és hosszú távú érdekeinket szolgáló korábbi döntés, szakmánk eredményes folytatásának anyagi alapjait megteremtő és fenntartó, gyakorlati földtani kutatási és bányászati tevékenységnek, az utókor számára elengedhetetlenül fontos dokumentálási és archiválási esélyeit adja meg.

Az ásványi nyersanyagok minél pontosabb ismerete, a vonatkozó adatok minél szakszerűbb és hatékonyabb kezelése alapvető fontosságú az ásványvagyongazdálkodásban. A földtani intézményrendszer egyik alapeleme az ásványi nyersanyagokkal kapcsolatos ismeretek összehangolása, naprakész információk biztosítása a döntéshozó minisztériumok felé.

A földtani intézményrendszer a közigazgatáson belül, az elmúlt évtizedekben jelentős átalakuláson ment keresztül, melynek állomásaiként említhető a Központi Földtani Hivatal megszűnése, a Magyar Geológiai Szolgálat megalakulása (1993), majd összevonása a Magyar Bányászati Hivatallal, Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnevezéssel (2007), az ELGI (Eötvös Loránd Geofizikai Intézet) és a MÁFI (Magyar Állami Földtani Intézet) összeolvadása Magyar Földtani és Geofizikai Intézet néven (2012), valamint az MBFH területi szerveinek a megyei kormányhivatalokba kerülése (2015. április 1.).

A közigazgatásban a szabályozás érvényesítését biztosító szervezet (MBFH) számára szükséges a háttér-intézmény (MFGI) által biztosított földtani tudományos háttér. E két rendszernek egymástól elválaszthatatlan és szerves kapcsolatban kell állnia a működőképesség és hatékonyság érdekében.

Az MFGI jelenlegi feladatai részletesebben a következők: koncessziós feladatok; érzékenységi és terhelhetőségi vizsgálatok; potenciál-felmérések: sténhidrogén, szenek uránérc, ritkaföldfémek, geotermikus energia,

nemfémek, szilárd ásványi nyersanyagok vonatkozásában; földtani veszélyforrások, felszínmozgással érintett területek vizsgálata; térinformatikai rendszerek fejlesztése; adattári nyilvántartások és szolgáltatások korszerűsítése; hulladékkezelési kérdések megoldása. Ezeken kívül ide tartozik az ásványvagyon-kategorizálás, az ásványvagyon nyilvántartási rendszerének korszerűsítése, magmintaraktárak fejlesztése, a kormány által előírt Cselekvési Tervekben való közreműködés, Nemzeti Földtani Atlasz készítése, vízföldtani naplók archiválása és még számos más projekt.

Egyik jelenlegi fontos feladata az intézetnek az ásványi nyersanyagokkal kapcsolatos közös szakmai nyelv és fogalomtár kialakításának elősegítése hazai és nemzetközi szinten egyaránt. A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal megbízásából a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet az MBFH-val együttműködve, a Magyarhoni Földtani Társulatot, valamint a Magyar Bányászati Szövetséget bevonva, a hazai ásványvagyon-nyilvántartás korszerűsítése kapcsán koordinálta annak elemzését, hogy a nemzetközi szabványok figyelembevételével hogyan tehető ez meg.

A Magyar Földtani és Geofizikai Intézet küldetését teljesíti, amikor az ásványi nyersanyag kutatás támogatására gyűjti, értékeli, rendszerezi az ásványi nyersanyagokkal kapcsolatos adatokat, illetve információkat. Az MFGI a következő ásványi nyersanyagok kapcsán végez rendszeres potenciál-felmérést: hagyományos és nemhagyományos szénhidrogének, sekély- és mély geotermikus energiahasznosítás, a földtani közeg használatával összefüggésben szén-dioxid elhelyezés, a különböző szénülési fokú kőszenek, az aggregátum típusú (homok, kavics, építőkö) és egyéb nemfémek szilárd ásványi nyersanyagok (ipari ásványok) és ércek vonatkozásában. A földtani és a kapcsolódó adatok jelentős része nyilvánosan elérhető az MFGI által működtetett honlapon (www.mbfh.hu, map.mfgi.hu).

Az egyre növekvő ásványi nyersanyag-igények mellett a kutatásokat, az ásványi nyersanyagok kitermelését, ezáltal a nemzetgazdaság növekedését sok tekintetben elősegíti a párbeszéd folytatása, az együttműködések erősítése az ásványi nyersanyagokra vonatkozó közös nyelv kialakításában is.

Az ásványi nyersanyagok osztályozásának, nyilvántartásának korszerűsítése érdekében végzendő feladat a „rögös földtani úton” rendkívül szerteágazó, de az érdekelt intézmények és szakemberek közötti összefogás mindenképpen alapvető fontosságú.

Jelen kötetben megjelenő dolgozatokkal ezt a célt kívántuk szolgálni, megismertetve a szakmai közvéleményt a napjainkban folyó, még korántsem befejezettnek tekinthető kutatásokkal és szintetizáló, a módszertani harmonizálást elősegítő munkákkal.

Tematikus számunk megjelenését és annak igényes szakmai tartalommal való megtöltését köszönjük azoknak a vezetőknek és a különböző kutatási feladatokon dolgozó szakembereknek, akik a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal és a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet munkatársaként végzik napi tevékenységüket. A közölt szócikkek az ezekben az intézményekben jelenleg folyó és ankétjainkon részben vagy egészében elhangzott előadásokból szerkesztett és átdolgozott szakmai anyagokat mutatják be. Továbbá köszönet illeti a magyar Bányászati Szövetség delegációját Dr. ZOLTAY Ákos ügyvezető főtitkár úr és CSEH Zoltán alalnök úr vezetésével, a nyersanyagspecifikus konzultációkban való közreműködésért.

Budapest, 2016. május. 1.